

„Edinost“

Izida enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnine znaša:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročnem bres priložene naročnine se uprava ne odira.

V tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nov.); izvan Trsta pa po 8 stotink (4 nov.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin plečola št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Nacionalna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Dve zvezi.

Leta 1897. spomladi so se bili slovanski narodi razveselili, da je bil cesar Franc Josip z grofom Goluchowskim odpotoval v Petrograd, in da se je bilo tedaj doseglo nekako: sporazumljenje med obema velesilama, in Avstro-Ogrsko in Rusijo. Dogovor se je sicer na prvem mestu dotikal le balkanskih držav, v smislu, da bi med temi močmi ostalo bistveno vse po starem; vendar pa so avstro-ogerski Slovani, zlasti pa zapadne polovine cesarstva, poštevali z nadejo, da je naše cesarstvo dobilo toliko moči in svobode od Berolinskega vplivanja, da napravijo mir vsaj v Cislitvaniji. A ravno od tistega časa se je vršilo vse tako, kakor da bi naši državniiki več svobodo hoteli porabiti tudi za notranje gibanje le na škodo — slovanskih narodov. Vemo, kaj vse se je zgodilo od leta 1897. Slovanstvu na škodo, in poznamo tudi diplomatska počenja gleda na balkanske države, zlasti pa Srbije, dokler je živel Obrenović Milan.

Ko je pa avstro-ogerska diplomacija delala dalje napake za napako, in ko ni dosegla, česar je želela, začela je premišljati, kako bi se otresla tistega vezanja, katero jej je narekovalo sporazumljenje leta 1897., in čitateljem „Edinosti“ še sumi po ušesih tisto poročevanje v člankih in dopisih po avstro-ogerskih in velikonemških, Slovanom neprijaznih listih, v katerih so na razne načine sumničili in črnili Rusijo, češ, da prekoračuje meje dogovora Petrogradskega. V Rusiji so le mirno opazovali to novo početje; naposled pa se je nakopičilo toliko novih pojavov z avstro-ogerske strani, da so začeli tudi v Rusiji soditi o zaresnem preobratu mišljenja avstro-ogerske diplomacije. Izraz o sodbi tega preobrata, ki je gotovo najbolj maslo grofa Goluchowskega, nahajamo sedaj v posebnem članku »Peterburških Vedomostij«, velikega dnevnika kneza Uchtomskega, v št. od 12. oktobra. Ta članek, priobčen pod zaglavjem: »Dve zvezi« — je vreden, da ga prečitajo tudi Jugoslavlani; glasi se v svoji jedrnatih obliki v doslovnem prevodu tako-le:

Avstro-ogrske soglasje od 1897. leta, kakor očitno, je preživelo svoj čas, ako sodimo po odzivih avstro-ogrskih novih o novi grško-romunski zvezi, katera se je neki zasnova pod neposrednim pokroviteljstvom Avstro-Ogrske in proti srbsko-bolgarski zvezi, za katero stoji Rusija.

To kombinacija je izzvala nezadovoljnost avstro-ogrskih politikov z rezultati avstro-ogrskega soglasja od l. 1897. Na prvi pogled ta kombinacija ne predstavlja nič nenormalnega: pred nami je projekt zveze dveh balkanskih, ali ne slovanskih držav, zasnovan v brambo njihovih interesov proti mišljenju zvezi dveh slovanskih balkanskih držav. No, treba je samo obrniti pozornost na to, katera država pokroviteljstvuje načrtu te zveze, da bi umeli ne samo njeno nenaravnost, temveč tudi popolno nesestavnost s političnega stališča: pred vsem ni zjedinjajočega principa za tako zvezo. Na Grškem vedo jako dobro za željo Avstro-Ogrske, da bi vzela Solun, in na Dunaju pa v Budimpešti so tudi dobro seznanjeni o pogledih Romunov na Transilvanijo pa Bukovino. Kar se dostaje nasprotstva Romunov pa Grkov v Makedoniji, je ono pač težko manjše od nasprotstva teh drugih s Srbi in Bolgari. Z jedno besedo: težavno je predstaviti si toliko raznovrstni trio, kakoršni je Avstro-Ogrska, Romunija pa Grška. Taka protinaravna kombinacija bi bila še možna, ko bi vsem trem državam grozila jedna obča opasnost (nenaravnost). Ali dejanski take opasnosti ni. Ona biva zgolj v domišljiji avstro-ogrskih

politikavev (»politikanov«, pravi ruski izvirnik).

Opasnosti ni že radi tega, ker med Srbijo in Bolgarijo ni niti ob sedanjih uslovjih in ne more biti ne le zveze, temveč niti ne prostega soglasja. Od dobe nesrečne vojne od leta 1885. med Srbijo in Bolgarijo ni bilo nikdar zares prijateljskih odnosov. Nasprotno, bili so taki momenti, ko se je nov konflikt kazal skoro neizogiben. Ne le Makedonija se kaže kakor predmet spora. Srbijo pa Bolgarijo ločijo ali cepijo prošlost in sedanjost, kakor tudi bodočnost. V prošlosti je spominov o surovi borbi, o zneni srbskega carstva z bolgarskim in narobe. Potem sledi doba turškega robstva, ki je bilo za Bolgare hujše nego za Srbe. Po osvobojevanju se je usoda pokazala milejšo nasproti Bolgarom nego nasproti Srbom, in ni San-Stefanski dogovor, ni Berolinski traktat nista storila ničesar, da bi pomirila vzajemno nezadovoljnost teh dveh sorodnih narodov. V bodočnosti je — perspektiva borbe, ker Srbi sanjajo o obnovljenju carstva Dušana, in Bolgari snujejo misel »od morja do morja«. Ob takih odnosih ni sedaj misliti o zvezah, temveč jedino o podpiranju znosnega »modus vivendi«.

Ako pa ni nevarnosti od strani Bolgarske pa Srbije — ali se kaže morda ona od strani Rusije? Morda pa zares sledi Rusija po ebnim ciljem na Balkanskem poluotoku s pomočjo Srbije pa Bolgarske?

Ruska politika na Balkanskem poluotoku je imela poslednja leta izključno pomirjevalni (mirni) značaj. Nikakor se ni kazalo, da bi se slovanske države više cenile nego pa neslovanske.

Avstro-Ogrska je napravila že ne malo političnih eksperimentov s Srbijo pa Bolgarsko. Vsi pa so se pokazali neuspešnimi. Taka usoda pa zadene tudi njena stremjenja, da bi Romunijo pa Grško spravila na pot, ki ji maneo bečanič dobrega.

Kar se tiče dobe pred avstro-ruskim sporazumljenjem l. 1897., bo še obžalovala pred vsem Avstro-Ogrska, ako je usojeno, da se prekrati.

Poslednji stavek je jako pomenljiv, diplomatski izražen.

Ypsilon.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 19. oktobra 1901

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — V včerajšnji seji zbornice poslancev je bila med drugim na dnevnem redu tudi volitev prvega podpredsednika, ker se je prejšnji podpredsednik Prade — kakor znano — odpovedal temu mestu. Na to mesto so nemške stranke izvešile Vsenemce, kandidirale člana nemško-nacionalne stranke, prof. Kaiserja, ki je bil tudi izvoljen, a le s pičlim številom glasov; več o tem spodaj.

Začetkom seje so se prečiteli došli predlogi in interpelacije. Nujni predlog Mladočeha dra. Pantuček-a se bavi s položajem di-jurnistov.

Posl. Kaiser in tovariši so interpelirali o izvedbi zakona gledé odprave mitnic in zakona o margarinu.

Posl. Malfati in tovariši so interpelirali radi postopanja tirolskega namestnika v vprašanju samouprave Trentina, katero postopanje da je v popolnem nasprotju z izjavami centralne vlade.

Posl. dr. Omer in tovariši so interpelirali glede dvobojev in častnih svetov. — Posl. Kaiser in tovariši se interpelirali glede

*) Nekoliko prečno gledano; a sila izvrši, kar se ni še zgodilo, tudi glede na Srbijo in Bolgarsko. Op. prelagatelja.

stališča Avstro-Ogrske nasproti južnoafričanski vojni. V svoji interpelaciji pozivljajo vlado, naj upljiha na ministra za vnanje posle, da se zavzame za skorajšnji zaključek južnoafričanske vojne in za to, da bodo Angleži spoštovali človeške pravice in mejnarodna prava, in slednjič, da naj bi se Avstro-ogrska vedla popolnoma nevtralnno nasproti vojujočima nasprotnikoma v južni Afriki.

Posl. Schönerer je interpeliral o naseljevanju iz Francije prognanih redovnikov v Avstriji.

O volitvi prvega podpredsednika je dobil posl. Kaiser 120 glasov, posl. Hofmann pl. Wellenhof 16, Pernerstorfer 11, Schönerer 2, dr. Začek 1 in dr. Beurle 1; 125 glasovnic je bilo praznih.

Predsednik je pozval novoizvoljenega podpredsednika, naj zasede svoje mesto. Ko je Kaiser ustal, da se zahvali na izvolitvi, so vsi slovanski in pa vsenemški poslanci zapustili dvorano. — V zbornici, ki šteje 425 poslancev, je dobil torej Kaiser komaj 120 glasov; ako je s tem zadovoljen, je res zavdanja vreden radi svoje velike skromnosti.

Zbornica je potem nadaljevala razpravo o nujnem predlogu posl. Fořta glede novega nemškega carinskega tarifa.

Prvi je govoril o tem predmetu poslanec Lecher. — Rekel je, da je Nemčija izdala javnosti tarif radi tega, da bi se ubranila prevelikih zahtev od strani drugih kontrahentov. Z ozirom na opazko ministerskega predsednika, je priznal Lecher, da je dolžnost parlamentov podpirati vlade, kadar branijo državne interese, na drugi strani pa so vlade dolžne točno informirati parlamente o svojih trgovsko-političnih programih.

Posl. Kaftan pojasnjeval je, kake posledice bi navstale za avstrijsko poljedelstvo in trgovino, ako bi sklenila z Nemčijo trgovinsko pogodbo na podlagi carinskega tarifa, kakor ga je ista objavila. Govornik je obdolževal ministra za vnanje posle, da ni znal primerno braniti avstrijskih in gospodarskih interesov. Zadovoljen je bil z izjavo minist. predsednika, da se bo Avstrija morala eventualno gospodarski ločiti od drugih držav, zahteval pa je, naj se dosledno po tem uravna tudi avstrijska vnanja politika. Avstrija naj bi združila vse svoje moči, ne pa jih zgubljala v to, da skuša uničiti državljane slovanske narodnosti.

Nemški nacionalci Chiari ne veruje v to, da bi mogla med Nemčijo in našo državo nastati carinska vojna, ker so baje intelektualni in gospodarski odnosi med obema državama preveč intimni. Načeloma se, da se sklene trgovinska pogodba z Nemčijo; priporočal je pa, naj bi avstrijski državniiki gledali na to, da ne bo Avstrija trpela škode na izključno korist Ogrske.

Glavni govornik Kozłowski (poljsko kolo) se je vjemal s Kaftanovim stališčem, da mora vnanja politika soglašati s trgovinsko politiko. Izrekel je svojo bojzveno, da novi nemški carinski tarif provzroči gospodarsko katastrofo v Avstriji, ki se bo morala zateči k represalijam. Predlagal je potem, naj se Fořtov nujni predlog izroči nagodbenemu odseku, na kar se vršilo glasovanje. Nujnost je bila vsprejeta in predlog so izročili nagodbenemu odseku.

Na to je zbornica prešla v razpravo o nujnem predlogu poslanca Kaftana v varstvo mehanične in metalurške industrije. Nujnost in meritum tega predloga je zbornica vsprejela po kratki debati. Ko je še posl. Vychodil utemeljeval nujnost svojega predloga, zahtevajočega izvedenje zakona o odpravi državnih mitnic, se je razprava pretrgala.

Prihodnja seja bo v torek ob 11. uri zjutraj.

Parlamentarne stvari. Slovanski centum se je včeraj posvetoval o položaju in je preciziral svoje stališče nasproti vladi. Ta skupina se je izjavila za popolnoma neodvisno politiko in bo vsa vprašanja razsojala edino le s stališča »ljudskih« koristi in bo po tem uravnavala svoje korake. Tako se glasi brzojavka v »Slovenec«. Za božjo voljo, kje je pa ostal — narod slovenski?! To je grenko. To naj bi bil torej program najmočnejše stranke v Slovenih?! Taka parola naj bi bila obmejnimi Slovincem v vspeh? To naj bi bil odgovor na vsa laška divjaštva in na nemške klice na vseh straneh: allddeutsch, allddeutsch?! Torej tako daleč je privedlo že slovensko politiko vodstvo iz — knezo-nadškofijske palače v Gorici, da ne najdemo več besede poštene slovensko-narodne zavesti in ponosa!

Torej edino le »ljudske koristi« hočejo braniti gg. zastopniki najmočnejše stranke na Kranjskem! Te dni se je mnogo govorilo o fuziji centra z drugimi jugoslovanskimi poslanci. Na shodu g. poslanca Žičkarja na Spodnjem Štajerskem so baje izpuščali kar cele salve navdušenja ob tej vesti. Ali po sporočilu v »Slovenec« pričakujemo mi od jugoslovanskih poslancev prav za gotovo, da dvakrat dobro premislijo, predno se spuste v zveze s skupino, katere politika ne seza preko — »ljudskih koristi«. Takovo parolo bi bil lahko izdal tudi sleherni avstrijski birokrat ali — socialist. Greh, ki je bil storjen v Slovenih s prvim korakom z narodne poti, se grozno mašuje nad nami! Vsaki korak dalje je korak proč od slovenske politike, proč od vsega, česar bi trebali najnujnejše za svojo narodno rešenje in ohranjenje!!

Dokler smo se še držali slovenske narodne politike in smo bili še nacionalisti, so se Slovenci sicer tudi kregali med seboj tu pa tam, ali imeli so parolo, ki jih je družila v en tabor. Odkar pa so ptuji, sovražni nam elementi, stebri in hlapci zistema, vrgli med nas razna »načela«, da smo se — oh, le pre-dobro so nas poznali — začeli klati zanja kakor psi: od tedaj ne poznamo več slovenske politike, ampak le politiko frakcije in pa politiko svojih — gospodarjev, slugov drugim — gospodarjem!

Zadnje deželnozborske volitve na Češkem so pokazale, da so agrarci postali činitelj, s katerim morajo računati vse druge stranke. Obžalovalo se je, da niso Mladočehi tudi s to skupino sklenili kompromisa, kakor z radikalei in Staročehi. To bi le odgovarjalo stremljenju po koncentraciji narodovih sil, kakor se je v narodu pojavilo pod pritiskom vsenemške propagande. Le pohvaliti je torej vodstvo mladočehske stranke, da je takoj, čim se je sešel državni zbor, iskalo dotike z agrarci in je stopilo žnjimi v pogajanja za doseg skupnega nastopanja v dunajskem parlamentu. Sedaj pa poročajo listi, da so pogajanja vspela, da je sporazumljenje doseženo in da je kooperacija zagotovljena. Češka delegacija ostane torej jeden najmočnejših činiteljev v parlamentu avstrijskem in je hitro zamašila vrzel, ki je navstala vsled odtujenja od konservativnega plemstva. Motili so se torej oni — in g. Körber morda ni bil zadnji mej njimi — ki so se nadejali, da agrarci, osamosveščeni po vseh njih na deželnozborskih volitvah in omamljeni po daleko-sežnih aspiracijah, postanejo razdirajoči element, načelno kljubovalni Mladočehom.

Po sklenjenem sporazumljenju med Mladočehi in agrarci v parlamentu na Dunaju in po zblizanju med Mlado- in Staročehi v domovini, ter po lojalnosti, s katero — to treba priznati — Staročehi podpirajo politiko

Mladočehov in jih priznavajo kakor legitimne zastopnike naroda v parlamentu na Dunaju: so stvari v češkem taboru lepo konsolidirane. To je slika, naši slovenski baš nasprotna. Čehi so pač politično dozorel narod, kar mi Slovenci jednostavno — nismo. O tem podajemo dokazov vsaki dan. In ker so Čehi dozoreleji, nego smo mi, jih ne more s tako lahkoto zavajati sleherni — najemnik tujinstva!

V deželnem zboru Češkem so stranke razvrščene tako-le: 66 Mladočehov, 6 Staročehov, 22 čeških agrarcev, 3 češki radikaleci; potem: 26 nemških naprednjakov, 14 pristašev ljudske stranke, 25 Vsenemcev, 3 nemški agrarci, 1 krščanski socialist; slednjič 70 zastopnikov veleposestva: 49 konservativcev in 21 liberalcev. Če prištevamo še 6 virilnih glasov, pa dobimo število 242 članov deželnega zbora češkega.

Vojna v južni Afriki. Buri so sklenili, da bodo v nadaljevanju vojne postopali po načelu »zob za zob«. Botha je že zaukazal svoji vojski, naj prične z represalijami in je naznanil Kitchenerju, da bodo Buri od sedaj naprej za vsakega burskega poveljnika, kolikor jih bodo Angleži odselej obsojali na smrt in justifikirali, postreljali po jednega ujetega angleškega častnika.

»Komanda« Theron in Maritz, ki korakata proti Kapstadtu, požigata medpotoma vsa posestva, ki pripadajo angležkim podanikom. Od strani Burrov pričakuje se še drugih represalij.

Iz Moskve poročajo, da se v tamošnjih diplomatskih krogih govori o skorajšnjem koncu južnoafriške vojne.

Posredovanje burskega odposlanca Wanderinghena na evropskih dvorih bajé ni bilo brezuspešno. Po dovršeni vojni vspostavi se v južni Afriki prejšnji red t. j., **kakor je bil pred začetkom vojne.**

Po domače povedano: značilo bi to popolno znajo junaških Burrov in sramotno ponižanje ohole Anglije pred malim burskim narodom. Buri se bore le za svojo neodvisnost in ako bo vspostavljen prejšnji red, dosežen bo njih namen, med tem ko bodo zavržene vse velike žrtve in neštetilni milijoni, ki jih je Anglija potrosila za to žalostno vojno!

Angleški vojni urad poroča sicer, da so Angleži v južnoafriški vojni izgubili do sedaj vsega skupaj 75.000 mož, no splošna sodba pa je, da je to število veliko premajhno in da angležke izgube v južni Afriki znašajo najmanj 125.000 mož. Anglija je izdala za vojno do sedaj že nad 2 milijardi kron.

Angleški vojaki so začeli ubegavati in te dni je zopet iz neke angleške čete dezertiralo 50 vojakov; na drugi strani pa ne morejo na Angležkem nikakor dobiti novih vojakov, čeravno jim ponujajo — poleg vsega oskrbovanja — še 7½ kron plače na dan; no, o plačevanju vsejedno ne gre tako gladko, kakor o obljubah in med vojaki na bojnem polju vlada veliko nezadovoljstvo, ker se jim ne izplačuje zaostala plača.

Kitchener je prepovedal dohajanje tujcev v Kaplandijo, in istotako ne sme nikdo brez posebnega dovoljenja vojaških oblasti zapustiti dežele.

Minolega meseca so v Kapstadtu obsodili 9 burskih deklet in jedno ženo, ker so baje poljubavale svoje rojake, ko so udrli v Maraisburg, kjer so bile vse kakor angležke ujetnice. Čeprav dotična jedina priča, neki angleški podčastnik, ni mogla določeno povedati, da-li so tudi ženske poljubovale, ali pa da so se samo pustile poljubljati, jini je sodišče vendar obsodilo, češ, da so poljubljale sovražnike angleškega kralja!

Vsa angleška trgovina in industrija peša pod težo južnoafriške vojne; le združene birminghamske tovarne orožja so imele največji dobiček, odkar obstaje in so med svoje delničarje razdelile 20% dividendo. To dejstvo kaj lepo osvetljuje angleško politiko!

Tržaške vesti.

»Patria«. Novo laško politično društvo »Patria«, o katerem smo te dni že nekaj omenili, imelo je izeti sinoči svoj osnivalni občni zbor, na katerem bi se imel izvoliti društveni odbor. Laški listi poročajo sicer, da je došlo kakih 300 udov. Če jih je bilo tudi res 300 ljudi, ko se fuzionirali dve vladajoči stranki: je to že mala blamaža! Drugače bi bilo težko umeti, zakaj so se gopoda premislili. No, bržkone jih je bilo mnogo manje in so mesto občnega zborja imeli le zaupno sejo, v kateri so dosedanjemu

ustanovnemu odboru naložili, naj se še s kakimi 20 udi pomnoži in spremeni v volilni odbor in predloži na ustanovnem občnem zboru kandidate za volitev v odbor. Komedija! Mar bi bil ustanovni odbor takoj predložil kandidate! Saj se na sinočni seji ni stvar popolnoma nič drugačila. No, da vidimo, kakšna jajea znese ta volilni odbor! — Na vsaki način pa kaže tudi ta težki porod, da se hoče mračiti in da gremo niz-dolu. Je pač že preveč moralnih zasušnic, ki sta jih nekaj časa sem prejeli jedaa in druga stranka; in sedaj jih občutiti — združeno.

Posnemanja vreden izgled. Pevski društvi »Adrija« v Barkovljah in »Zarja« v Rojanu sti storili sklep, kateremu pritrjamo brezpogojno in priporočamo vsem pevskim društvom v mestu in po okolici, da bi razmišljala o njem. Rečeni pevski društvi sti stopili v medsebojno zvezo; tako bosti vsikdar nastopali skupno in prirejale skupne veselice. Letos vse poletje smo videli, kako so bila društva — ker jih je mnogo — neprestano se svojimi veselici eno drugemu na poti. Bile je tožeb in rekriminacij brez presledka. Ako bi torej naša društva hotela posnemati izgled »Adrije« in »Zarje«, bi bilo doseženo ne le to, da bi se število veselb skrajšalo in bi se tako laglje izogibali kolizijam, ampak dobiček bi bil velik tudi na drugo stran. Veselice bi se namreč, ker prirejane z združenimi močmi, povzdignile na višji nivo, čemur bi bila zopet posledica ta, da bi imele večjo prilazno silo! S tem pa je povedano, da bi imele ne le večji moralni, ampak tudi materijalni vspeh.

Vprašanje je torej važno in se hočemo o priliki dalje baviti z njim.

Prvo svojo skupno veselico prirediti »Adrija« in »Zarja« dne 5. januarja 1902. Tej zvezi obeh društev bo na čelu skupen odbor, sestavljen sledeče:

Predsednik: Fran Godnik, podpredsednik: Josip Pertot, tajnik: Josip Sulčič; odborniki: Josip Katalan, Hinko Martelane, Rafael Piščanc. Učitelj petja: Ferdo Pertot.

Za pomožne državne uradnike. Sinoči sta odpotovala dva odposlanca, izvoljena na shodu pomožnih državnih uradnikov v Trstu, na Dunaj, da izprosiata podporo državnih poslancev v zboljšanje stanovskega položaja pomožnih državnih uradnikov ter da se udeležita občnega zborovanja odposlancev tega stanu iz vseh mest Avstrije, ki se bo vršilo dne 22. t. m. Tega zborovanja se udeležijo tudi več drž. poslancev.

Odbor pomožnih državnih uradnikov za Primorje je odposlal ob enem brzojavke ministrskemu predsedniku, finančnemu ministru, predsedniku italijanskega kluba, baronu Malfattiju ter jugoslovanskim poslancom na ime državnega poslanca Spinčiča, s katerimi je poprosil gospodo, naj delajo na to, da bo sprejet novi od vlade predlagani davek na žel. vozne listke, ker od tega davka je odvisno zboljšanje položaja pomožnih državnih uradnikov.

Poljaki in — Slovani. Naši čitatelji bodo gotovo majali z glavo, ko prečitajo gornji naslov: »Poljaki in Slovani«. No, naj se potolažijo! Mi smo tudi debelo gledali to najnovejšo iznajdbo e. kr. korespondenčnega urada. Nocojšnjo noč došla brzojavka e. kr. korespondenčnega urada poroča namreč, da so o govoru novoizvoljenega prvega podpredsednika poslanske zbornice, Kaiserja, zapustili dvorano: Vsenemci, Poljaki in Slovani. Ta in tendenčnega, pardon: korespondenčnega biró a je vreden svoj groš. Kajti pripoveduje nam, da Poljaki niso Slovani.

Po tem atentatu tendenčnega, pardon: korespondenčnega biró a na najelementarnejše pojme etnografije se ne bomo čisto nič čudili, ako bomo danes jutri čuli od te strani, da so zastupili dvorano nekatera živa bitja, ljudje, Slovani in Poljaki, in po vrhu morda še poslanec Jaworsky! Da so tak nezmisl verno posneli tudi tukajšnji laški in nemški listi, se o znani njih — temeljitosti v znanju etnografije seveda ni čuditi.

Za slučaj pa, da so Poljaki morda vendar radovedni, h kateri družini narodov pripadajo prav za prav, sedaj, ko jih je korespondenčna pisarna zapodila iz slovanske hiše, ne znan bi jim mi svetovati družega, nego da se obrnejo do iste pisarne, ali pa do uredništva laškega »Piccola« ali nemške »Triester Zeitung«!

Dotlej pa naj slavni tendenčni, pardon: korespondenčni biró ostane zdrav. V primer njih čislj ga imajo Poljaki in Slovani!

Povej mi, kdo te priporoča! V slovenskem škedažu imajo kapelana, ki niti v

našem uredništvu ni hotel spregovoriti slovenske besede, ko je bil prinesel neki slovenski popravek in je ta slovenski popravek celo nekaj popravil pred našimi očmi. Mož propoveduje tudi slovenski; ni torej izgovora, da ne zna slovenski!

Ta pobožni mož torej, ki se zunaj cerkve sramuje govoriti slovenski, ta mož priporoča z lece doli — goriški »Primorski list«. Zato moramo zopet prositi iz Gorice pojasnila, kako da sodiijo o slovenskem nacionalizmu?!

Povej mi, koga braniš! Aféra s konjederem Jorasom je sedaj naša cause célèbre; vse mesto skoro da ne govori o drugem. Ta slučaj je tako kričeč, vnebovpijoč, nezasišan, in ogorčenje je tako splošno, da se slednjič tudi naša mestna oblast ni mogla odtegniti pritisku javnega menenja in je suspendirala svojega ljubljencea. Najhujega pa mi ne vidimo v raznih več ali manje hudih — recimo tako — »nepravilnostih«, očitanih gospodu konjederu in ob enem preodličnemu članu camorre ter drugemu meščanu tržaškemu, ampak najhuj, za moderno mesto naravnost neverjeten je fakt, da se je mož naravnost igral z javnim zdravjem — z zdravjem tisočev svojih sostanovalec! Ni glavni njegov greh v tem, da je vlekel nedovoljene dobičke iz svoje službe, ampak ker ni sežigal mrh, da je le mogel prodajati v to namenjeno oglje. Ne v dejstvu, da je po takih potih iskal dobička, je glavni greh, ampak v dejstvu, da je javno zdravje spravil v nevarnost!

To pa je konstatirano na nedvomen način — po sodni komisiji. Človek bi menil torej, da ga ne more biti, ki ne bi se zgražal na takem početju. In vendar jih je! Celó javno glasilo se je našlo, ki ne le da se ne pridružuje taki zasluženji javni sodbi, ampak jemlje gosp. družega meščana v svojo obrambo. Dejstev, konstatiranih po sodni komisiji, sicer ne taji — seveda, ker ne more —, ali »Il Gazzettino« bi hotel Jorasa vleči iz mlake s pripovedovanjem, da so gotovo drugi ljudje zakopali tam tiste erknene mrhe, da bi le siromaka Jorasa pahnili v nesrečo! Kako bedasto! Ako bi stvar ne bila tako neizmerno žalostna, smejali bi se od srca! Res ne vemo, da-li imamo tu posla le z neverjetno nesramnostjo, ali pa tudi z fenomenalno najivnostjo, ki vse ljudi smatra za bedake!! Gosp. Joras bi bil moral v pravem pomenu besede živeti z glavo v vreči; drugače bi ne bilo možno, da ne bi videl ničesar, kaj vse se je Bog ve kako dolgo časa godilo v njegovi hiši, na njegovem dvoru in pred njegovim pragom!! Gosp. Joras pa ni živel z glavo v vreči, ampak je gledal bistro in računal, od kje bi prišla — njemu korist!

Fakta torej, da še sedaj, po vseh konstatacijah, po tolikih pritožbah, po suspendiranju Jorasa, najglasnejši list camorre še vedno brani takega človeka, je jedao znamenje več o grozni moralni dekadenci izvestnih ljudij... Tu pač velja v polni meri rek: povej mi, koga braniš, in jaz ti povem, kdo si!

Nehvaležen parasit. Taki so malone vsi oni, ki prihajajo semraj v naše mesto, od onkraj Adrijanskega morja. Pred par dnevi se je dogodil slučaj, ki je bil naravnost izzivalen in ki zahteva, da ga pribijemo tu na tem mestu.

Bilo je o poludne o odhodu brzega parnika S. Giusta, s katerim se vozijo navadno naše zavedne slovenske mlekarice v Koper. Te ženske so kupovale sladoled (recte: pac-karijo tržaško) od nekega mlečnozobega in krivonosega Kalabraža. Novčiči naših slovenskih žen so mu bili poprej dobri; potem pa je ta kraljevsko laški parasit jedni naših žensk zagnal limono v obraz in pa psokvo: ščava! Redarja ni bilo nikjer blizu, tudi če bi ga bil z lučjo iskal. Ali bilo je opoludne! Neki gospod, ki je videl vse to, je zavrnil Kalabraža z ogorčenjem, na kar je sledilo glasno odobravanje od strani onih, ki so stali na obali! Ker jo je nesramni Kalabraž prehitro (prav a la Baratieri) odkuril se svojo zeleno-belo-rudečo škafijo na dveh kolesih, odtegnil se je s tem — lekciji, ki mu je bila namenjena.

Kdo je kriv? Pod tem naslovom nam pišejo z Grete: Ako pridete na Greto in vprašate pravega domačina okoličana, zakaj da je Greta od vse tržaške okolice najbolj zaspana v narodnem obziru — vam gotovo odgovori, da so temu krivi takezvani »Čufarjci«. Tako nazivljejo Gretarji one Slovence, ki so se naselili tu, ki so pa pristaši vnanje občine. Ako pa govorite z enim onih Slovencev, ki so prišli v Trst s trebuhom

kruhom, vam pa gotovo odgovori, da so mandrjarski cikorijski tisti, ki za čašo vina prodajajo svoj jezik in narodnost slovensko! Po sličnih izjavah se človek mora vprašati: kedo je kriv?!

Mi, ki poznamo predobro, ne samo Greto, ampak vso tržaško okolico, odgovarjamo — da so na Greti krivi — eni in drugi, ker je vsem skupaj narodnost deveta briga! Domačini — sami Slovenci, delajo štafazo tržaškim irredentarijem s tem, da v svoji zaslepljenosti — da ne rečemo neumnosti — služijo le za to, da vdobivajo kak desetak, katerega potem zapijejo, od česar imajo še tako škodo, da zanemarjajo vsakdanje delo! Tržaški Židje so polni obljub napram našim zaslepljencom, toda dajejo jim ne drugače nego takrat, kadar potrebujejo od njih kako izdajalsko delo, zlasti ob času volitev! In pa morda od časa do časa po kakov liter vina!

Zasleplili so celo boljše posestnike, ki bi bili lahko cvet s v o j e g a naroda, tako, da je tudi edino (pogrebno) društvo, ki je imajo na Greti, povsem laško! Pravila imajo laška. Takozvani »Coro« (pevski zbor), katerega Jurizza in Tiroleo Vanzetta zlorabljata ob vsaki priliki, sestoji po ogromni večini iz sinov slovenskih Gretarjev! Ali ni žalostno to?!

Isto lahko rečemo o tamošnjem krčmarskem društvu. Priseljenci, to je: oni Slovenci, ki so prišli od zunaj, pa niso nič boljši od prvih — da, še slabjši so! In pomislimo, da ti ljudje ne znajo niti laškega jezika, a vendar govore z lastnimi otroci — »laški«! Si morete misliti, kakova laščina je to. Pri enih in drugih pa ni morda vendar toliko hudobije, ki jih žene v tabor naših in svojih smrtnih sovražnikov, ampak je v največ slučajih le — nepremišljenost pri enih, neumnost pri drugih.

Da se nas ne bo umelo krivo, moramo izjaviti in povdarjati, da niso prav vsi Gretarji taki. Pa tudi med priseljenci je nekaj poštenih in vnetih Slovencev, toda ti nimajo dovolj energije, da bi se postavili po robu prodanim dušam! Pred časom smo čitali v cenjeni »Edinosti« neko izjavo z Grete, v kateri je nekdo, ki pa gotovo ne pozna narodnostnih razmer na Greti izjavil, da se gretarski Slovenci oziroma narodnjaki, udeležijo narodne veselice! Žalibog, da se kaj takega za sedaj ne more goditi, vsaj v večem številu ne. Na Greti imamo celó par uzor-narodnjakov, ki pa ne morejo delati čudežev, dokler se jim ne posreči vzbuditi one, ki v narodnem oziru še spijo spanje — neumnega!

Glede posnemanja sv. Jakobskih narodnjakov bi se dalo kaj doseči, ali tu nas je premalo, tu ni oae ogromne mase, kakoršnja se nahaja okolo cerkve sv. Jakoba. No, od druge strani pa imamo v Rojanu in v Barkovljah dve pevski društvi, katerim lahko pristopijo vsi oni, ki se čutijo pevce, oziroma, ki imajo veselje do narodne stvari. Zraven pevskih imamo v Rojanu in v Barkovljah tudi gospodarski narodni društvi, ki zasluzita popolno zaupanje, a na Greti imamo otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda, kateri naj bi bil naša zvezda vodnica, ali žalibog, vse to ne more vzbuditi pri nas pravega življenja.

Kakor se je pa probudila vsa tržaška okolica in se je v novejšem času jel vzbujati tudi Rocol iz narodnega mrtvila, takoupamo, da se vendar vzdrami tudi Greta! V to pa moramo začeti delati vsi, ki imamo kaj narodnega čuta v sre: bili domačini, bili naši bratje priseljenci!

Bodimo si pravi bratje tudi mi, pa bili Tržačani ali ne! Spoštujmo tuje in ljubimo svoje! Ne pa, kakor je bilo do sedaj, ko smo sovražili svoje in poljubljali šibo, ki nas je tepla — pa bilo to tudi z v i n o m!

»Bivši cikorijski«.

Neljub prizor je videl nekdo v nedeljo zvečer v škednju. Tam je nekaj deklet, ki se odlikujejo s pravo laško — bruturo. Držale so se pod pazduho po štiri v vrsti, vlačile se po ulicah in se drle po italijanski na vse pretege s svojimi hreščočimi in hripavimi glasovi. A ko je naš zaupnik le z jedno samo rahlo besedico dal izraza svoji nevolji, je dobil v odgovor besedo, katere ne smemo zapisati in kakoršna more priti le iz ust tistih zgubljenih bitij v starem mestu.

Sram jih bilo! Stokrat sram, ker žive v slovenskem škednju!

Gospod župnik Cavalich — čestitamo! Vaša politika dozoreva res uprav divne sadove. Čestitamo pa tudi vsem njegovim prijateljem in hvaliteljem v Trstu in v Gorici.

Da le zmaguje tista gotova struja! Da, le zmagujejo »načela« in nič ne dene, če o tem vrag vzame vso — moralnost naroda!

Drobne vesti. Tatvine. Včeraj zjutraj je ogradil na policiji Anton G., da so mu neznani pošteni odnesli iz skrinjice več cesarskih kron.

— Davidu M., stanujočemu v ulici Stadion št. 17, so neznani tatovi ukradli zlato iglo, vredno 80 kron.

Oh, te ženske! Včeraj zjutraj je 46-letna šivilja Katarina Pireher, stanujoča v ulici dell'Olmo št. 6, iskala na zdravniški postaji pomoči, ker jo je neka druga ženska malo poprej nabila prav po — možki.

Nezgode. Včeraj zjutraj ob 11. uri je 27-letnemu delavcu Leopoldu Baicu, stanujočemu v ulici S. Giovanni št. 42, padel velik kamen na noge in ga močno poškodoval. Poškodovanca so odvedli v mestno bolnišnico.

Včeraj popoldne se je nevarno poškodoval na delu 32-letni delavec Josip Žerjal, stanujoči v Rocolu. Na zdravniški postaji je dobil potrebno prvo pomoč.

38-letni sodar Ivan Maurič, stanujoči v ulici Valdirivo, se je včeraj, ko je delal, nevarno ranil na roko. Pomoči je šel iskat na zdravniško postajo.

21-letni mehanik Josip Cufidra, stanujoči v ulici Media št. 18, je bil prisiljen včeraj iskati si zdravniške pomoči, ker se je bil na delu močno ranil.

Smrt na delu. Vrtnar Franc Zorzet, stanujoči v svoji lastni hiši v ulici S. Servolo št. 10, je te dni naročil 56-letnemu zidarju Luki Petarosu iz sv. Marije M. spodnje št. 333, naj mu napravi zid na njegovem dvorišču. Petaros se je lotil dela in je dozidal zid nad meter visoko. Včeraj ob 10. uri zjutraj pa je siromak zgubil ravnotežje in si je o padcu nevarno ranil glavo. Zorzet, ki je bil v bližini in je videl, da Petaros ne daje znaka življenja od sebe, je poslal hitro po zdravnika. Ta je podelil ranjencu prvo nujno zdravniško pomoč in ga dal potem odnesti v bolnišnico, kjer pa je nesrečni mož kmalu potem, ob 5. uri popoldne, izdihnil svojo dušo, kakor žrtev dela.

Potrebne podatke sta vzela gg. kance-list Degiampietro in inšpektor Nemarnich od sv. Jakoba.

Dražbe premičnin. V poned., dne 21. oktobra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica S. Caterina 4, hišna oprava; ulica della Guardia, hišna oprava; ulica Madonnina 1, hišna oprava; ulica Foscolo 1, barve, copiči in špirt; ulica Foscolo (fondo Banelli), konj, kočija in konjska oprava; ulica Solitario 1, sveder in stroji.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 15°4, ob 2. uri popoldne 21°3. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 758.1 — Danes plima ob 1.18 predp. in ob — pop.; oseka ob 5.08 popoldne in ob 6.12 popoldne.

Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu priredi jutri v nedeljo, dne 20. oktobra 1901. v gostilni »Konsumnega društva« v Rojanu veselico s petjem, igro in plesom. Začetek veselice točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina na veselico 25 nč. za osebo, otroci do 14. leta so vstopnine prosti. Sedeži 10 nč. — Vstopnina na ples moški 40 nč., ženske 10 nč. Začetek plesa ob 8. uri zvečer in traja do 1. ure popoldne.

Torej jutri v Rojan! Saj vrla »Zarja« zasluži to!

Plesni odsek »Trgovsko-izobraževalnega društva v Trstu«, priredi v nedeljo dne 27. t. m. v dvorani »Slovenske Čitalnice«, ul. S. Francesco, veselico z godbo, deklamacijo, gledališko predstavo in plesom. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. — Začetek ob 5. uri popoldne; vstopnina za nečlane 40 nč., dame z izkaznico in povabljene so vstopnine proste.

Vesti iz ostale Primorske.

× Novo šolo družbe sv. Cirila in Metodija so otvorili v Vabrigi pri Taru v okraju poreskem. Oduševljenje naroda je bilo neopisno. Vpisanih je že nad 40 otrok, a pride jih še.

× Istrska železnica proga Trst-Poreč. Tudi mi smo bili javili, da se ta nova železnica dne 1. decembra izroči prometu.

»Naša Sloga« pa popravlja to vest v toliko, da označenega dne ne bo vsa proga izročena prometu, ampak le del od Trsta do Buj.

× 50-letnico mašinstva je praznoval veleč. g. Ivan Skopinič v Malem Lošnju. Novo mašo je jubilar pel prvo nedeljo meseca oktobra 1. 1851.

Vesti iz Kranjske.

* Zakon, ki ni predložen v najvišje potrjenje. »Slovenec« poročajo z Dunaja, da vlada ni predložila v najvišje potrjenje zakona, sklenjenega od deželnega zbora kranjskega, s katerim se je deželni uradnikom odrekla pasivna volilna pravica.

* O eiganu Gottliebu Heldu (bratu obešenega morileca Simona) poroča »Slov. Narod« nadalje: Gottlieba Helda so prijeli blizu Ogulina na Hrvaškem. Hrvaška oblastva so ga izročila okrajnemu sodišču v Rudolfovem, kjer se nahaja od dne 15. t. m. Gottlieb Held, ki je okoli 30 let star, kozav, majhen in slaboten, je še nevarnejši eigan, nego je bil njegov obešeni brat Simon. Na žandarje, ki so ga zasledovali in aretovali, je streljal iz revolverja, pa k sreči ni nobenega zadel. V zaporu ima Gottlieb Held na rokah in nogah železo, ker se je bati, da bi ušel iz zapora. Gottlieb Held, ki ima razum umora Martina Novljana, še druga kazniva dejanja na vesti, pride pred porotnike in bo brez dvoma obsojen na smrt in obešen.

Vesti iz Štajerske.

— Kdo je prijatelj in kdo — zapeljivec? Bilo je v prejšnjem zasedanju deželnega zbora, ko je prišla v Gradec neka »deputacija štajerskih Slovencev«, katero so vlačili od jednega nemškega kluba do drugega. In to vam je bilo krika in vika po nemških listih vse nijans, češ: »Slednjič so štajerski Slovenci vendar le odprli oči in sprevide, da jih tako imenovani voditelji njihovi le zavajajo na kriva pota, da ne mislijo na njihovo resnično korist in da ljudstvo na Spodnje Štajerskem more kaj pričakovati le od nemških poslancev itd. itd.« — Kakovo sleparstvo, kakov humbug je bil to, ki so ga uganjali s to psevdoslovensko deputacijo! Najli so si bili nekaj lačnih prodancev — lačnih: ali denarja ali časti — in plačali jim pot, da so mogli prirediti tisto komedijo!

Na to komedijo se spominjamo sedaj, ko čitamo po listih o resnični, pravi deputaciji, sestavljeni iz poklicanih zaupnikov naroda, ki je prišla na Dunaj, da se predstavi, in potoži vzlasti radi istega vprašanja, ki se je bilo posebno razkričevalo kakor jeden glavnih povodov, ki da je ono psevdoslovensko deputacijo privedel v Gradec in s katerim so hoteli oslepiti ljudstvo in provzročiti v njem prepričanje, da slovenski poslanci niti ne mislijo na to, da bi res pomagali ljudstvu in da isti zanemarijo svoje dolžnosti na neodpušten način. Vprašanje, ki nam je tu na mislih, je uravnava vode Pesnice. Tedaj so kričali nemški listi, da je sedaj, ko se je slovensko ljudstvo obrnilo do nemških poslancev, ugodna rešitev toliko kolikor zagotovljena.

Tekli so dnevi, tekli so meseci. Deželni denar se je trosil za nemške cilje na vse strani, a deputacija spodnještajerskih Slovencev je potožila sedaj minist. predsedniku in ministru za poljedelstvo o groznih škodah, ki jih še vedno dela omenjena voda. Deputacija je prosila, naj vsaj vlada spravi to vprašanje v tek, ko že nemški deželni odbor noče nič storiti!

Torej nič, vzlie vsej psevdoslovenski deputaciji, ki so jo kazali svetlu, kakor v zverinjaku kažejo kakega medveda!! Torej nič, vzlie temu, da je slovensko ljudstvo na Štajerskem »spregledalo«. Nič — nič! I seveda ne! Saj pameten človek sploh ni smatral predstavljenja one »deputacije« za drugo, nego je bila v resnici — komedija, humbug, in je vedel, da se za spodnještajerske Slovence nič ne zgodi! Vsakdo je vedel, da tista »deputacija« pusti med nemškimi politiki prav tako vreme, kakoršnje je našla...! Na tem izgledu vidi lahko naše ljudstvo, kako drzno nasprotajki čisto izrabljajo njega lahkovernost. Kadar imajo žajim kakov zavraten namen, pa so polni — obljub in sladkih besed. (To vidimo sosebno tudi v Istri. Ob vsaki volitvi merijo več cest in poti, nego jih v resnici gradijo v 50 letih). Slovensko ljudstvo na Štajerskem in povsodi, zapomni si: kdor ti je v resnici prijatelj, ti bo privoščal vsa prava. Torej tudi naroda,

kulturna in politična! Zato pa: kdor zatira jezik in narodnost, a ti govori, da boče skrbeti za tvojo gmotno blaginjo — ta laže, ta je hinavec, ta je zapeljivec.

— Hinavei in slepilei. Na shodu v Radgoni so Nemci sicer silno zabavljali na posojilnice, ali kjer je njim po godu, jih ustanovljajo oni sami. V Gornji Radgoni imajo n. pr. že več let slovensko posojilnico in nemško hranilnico. Ta dva zavoda sta popolnoma ustrezala potrebam. A glej, sedaj pa snujejo Nemci ravno tam še eno posojilnico! A na roko jim gre deželni odbor.

Razne vesti.

Zvest do smrti. V Veliki Kikindi na Ogrskem se je pripetil sledeči pretresljivi dogodek: Husarski nadporočnik, baron Eiselsberg, jako ugleden častnik in češčen v odličnih krogih, je sam storil konec svojemu življenju. Njega mlada soproga je pred par dni popred umrla na posledicah poroda. Izguba ljubljene soproge ga je pognala v obup. Ker ni mogel živeti brez nje, sledil jej je v grob.

Brzjavna poročila.

Volitve na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. (B.) Po do sedaj znanih novih in ožjih volitvah, se kaže razmerje strank nastopno: v 272 okrajih je zmaga liberalna stranka, v 23 ljudska stranka, v 79 Košutova frakcija, v 11 Ugrovnova frakcija, v 13 so bili voljeni kandidati, ki ne pripadajo nobeni stranki. Nadalje je bilo voljenih 5 Slovakov, oziroma Srbov ter 1 socijalni demokrat. V 8 okrajih je potrebna še ožja volitev, v jednom pa nova volitev. — Dobički oziroma zgube posamičnih strank se kažejo nastopno: liberalna stranka je pridobila 19 in zgubila 59, ljudska stranka je pridobila 13 in zgubila 5, Košutova stranka je pridobila 32 in zgubila 12, Ugrovnova frakcija je pridobila 7 in zgubila 3, skupina onih, ki ne pripadajo nobeni stranki je pridobila 3 in zgubila 1 okraj.

Nemiri v Tunisu.

TUNIS 18. (B.) Čuje se, da je med urojenici pri Biserti prišlo do resnih spopadov, na katerih je bilo mrtvih in ranjenih.

Kriza v ministerstvu španjskem.

MADRID 18. (B.) »Herald« potrja, da je prišlo do diferenc med finančnim ministrom Urzaism in ministrom za javna dela Villanueva.

Gospodarstvo.

Zveza slovenskih posojilnic

je imela dne 17. t. m. svoj redni občni zbor v C. lji. V tej zvezi je združenih 102 posojilnic iz Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja. Tega važnega zborovanja se je udeležilo 62 posojilnic in sicer 30 po zastopnikih, 32 pa po oblastilu. Zborovanje je vodil g. M. Vošnjak. Število vseh slovenskih posojilnic je sedaj 223. Glede koroških posojilnic je povdarjal revizor Jošt, da so one zadnji steber koroških Slovencev. Osuplja pa nas — da odkrito govorimo — sporočilo revizorjevo, da se več slovenskih posojilnic na Koroškem boče odtrgati od »Zveze« ter se pridružiti nemškemu, konservativnemu sicer, ali vendar vedno nemškemu — Centralkassenverbandu! Toliko se govori o potrebi, da si Sloveni zasnujejo svojo gospodarsko organizacijo; potem pa se sami podajajo v odvisnost od nemškega kapitala! Predsednikom »Zveze« je bil zopet izvoljen g. Mihael Vošnjak. »Domovina« se nadeja mnogo dobrega sadu od tega zborovanja.

Čudodelni mikroskop

kojega se je prodalo na čikagski razstavi nad 2½ miliona, vzbujala se sedaj pri meni za samih K 240 (predplačavši Kr. 260 franko) s povzetjem 10 st. več. Ugodnosti tega mikroskopa so, da se vidi predmet okoli 1000 krat povečan, tako, da se vidijo smeti velike kakor hrošči. Neobhodno potreben pri učenju rastlinstva in živinstva in dolgo zaželen domač aparat za preiskavanje jedil proti ponarejanju in mesa glede trihin. V vodi živeče živalice, koje se z očmi ne opazijo, vidi se jih živo plavati. Aparat ima tudi še posebno lečo, skozi koje zamorejo kratkovidni čitati najmanjše črke. Večji mikroskop, ki poveča 2500 x mnogimi lečami v krasni skatliji K 5.— Navodilo se dodá. Razpošilja J. SCHÜLLER, Dunaj, II. Kurzbaugasse št. 4.

Automatična past

za podgane gl. 2.— za miši gl. 1.20. Lovi brez nadzorstva do 40 živalij v eni noči, ni podvržena vremenom in se nastavi sama od sebe. Past za ščurke »Elipse« vlovi tisoč ščurkov v eni noči gl. 1.20. Povsod največji uspeh. Pošilja proti povzetju J. SCHÜLLER, Dunaj, II. Kurzbaugasse 4.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA:
Via Tesa,
vogal
Via Limitanea

ZALOGA:
Piazza Rosario št. 2
(solsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Ženska ura z verižico

je bila včeraj opoludne zgubljen na poti od ulice Rossini, pa ulici Cecilia do kolodvora. Kdor je našel ta zgubljen predmet, naj ju izroči g. Andè, restavraterju na kolodvoru v Nabrežini, kje dobi primerno nagrado.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno posrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Svoj k svojim

M. AITE

trgovina manufakturnega blaga

Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.

priporoča cenjenim klientom svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena.

Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter ter raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo točnostjo in natančnostjo

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Cene brez konkurence

Nadeja se tudi v prihodnje podpore cenj odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubljene.

M. Aite.

Trgovina v izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2. vogal ul. Torrente. Podružnica »Alla città di Londra« z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 — 14, ravno take podšite s kožuvinom po gl. 12. — Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50 — 4.50, finjšee od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gl. 2.40 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moškega (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Crane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke po meri ter se še posebno vdbiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izborno zalogo suknene blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan Vstreza vsakemu naročilu in po modri.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh sogov za vsak stan od najbošega izdelka. V zalogi ima: podobne na platno in ipe, ogledala, žime za patno, razne tapetarije itd. Da tudi na obrok.

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

EFEKTNA LOTERIJA

za zgradbo

zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 vin.

Srečke se dobivajo

v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.

Razprodajalcem popust.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom.
ulica S. Francesco št. 2, I. n.
Telefon 952.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastavo po 5 1/2%. Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne. Izplačuje se: vsaki dan ob uradnih urah ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Positno hranilnični račun 816.004.

CRKIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gospodska ulica št. 7., I. nadstr.
v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjico po 6% in na uknjižbo po 5 1/2%. Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563
Positno-hran. račun št. 837.315.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško

preporoča
svoje najboljšje in zanesljive puške vseh zistemo n kalibrov. Znamenite in oštrostrelne puške za šibe, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega materiala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugaajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

Cene zmerne.

„VIKTORIJA“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 nč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3— in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za jesen in zimo

in sicer: sukzeno in volneno blago, flanela, piket, barhend, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne. Vsakovrstni svilnati predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor trakov, ovrtnikov, modnih specijalitete vsake vrste, rokavice iz svile, niti in kože ter dežnikov.

Velik izbor

perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

v Trstu, — ul. Sv. Antona št. 1. — v Trstu.

Na zahtevanje dopošljejo se uzorci z dotičnimi cenami pošt. prosto.

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri c. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

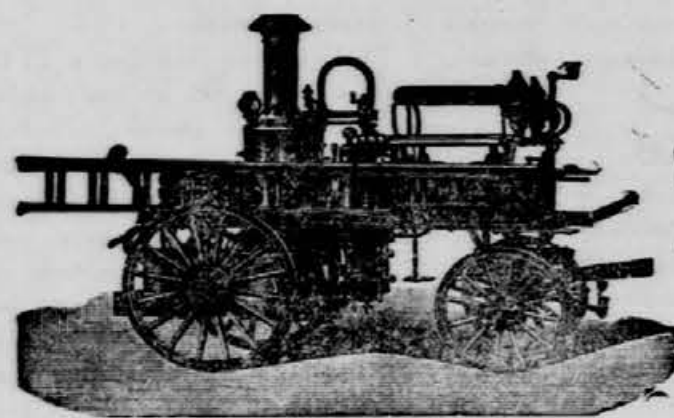
na Dunaju I., Lobkowitzplatz šte. 1.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.)

R. A. SMEKAL-A Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

preporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrijca“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Častim si javiti slavn. občinstvu, da sem prevzel s 1. oktobrom t. l. na lasten račun trgovino z manufakturim blagom

sedaj v ulici Barriera vecchia št. 13

odstopljeno mi od ugledne in dobroznane tvrdke

Fran Hitty.

Imenovana trgovina je na novo bogato založena s snovmi in suknom najnovejše mode ter sosebno s predmeti za krojače kakor tudi s perilom in platenino po najzmernejših cenah.

Priporočuje se slavnemu občinstvu beleži se udani

Alojzij Galperti

naslednik Fran Hitty-ja.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje

na doživetje in smrt, nadalje doto otrokom, penzijo in sklepa zavarovanja na razne druge načine.

25leten mlč zagotovi s četrtletno premijo K 6-42 svojim ostalim K 1000—, ki so iz plačilne takoj po njegovi smrti, ali pa ko doživi 60. leto. Po petletnem plačevanju se zmanjšuje premija za dividendno.

— Najugodnejši pogoji. Ves dobiček se razdeli med člene-zavarovance. —

V zadnjih letih se je izplačala 10% na dividendno.

Izplačana dividendna	K 812.291-84
Reserve in fondi	K 22.914.972-10
Dosedanja izplačila	K 66.195.901-65

Pojasnila in tarife rado voljno pošilja

generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani, Cospodske ulice šte. 12.

Opérni komponist

ima še nekoliko svobodnih ur. Podučuje teorijo in glasovir v nemškem ali češkem jeziku. Honorar zmeren. Natanšneje povč uprava „EDINOSTI“.

Na prodaj

je en glasovir v dobrem stanu. Naslov v tiskarni „Edinost“.

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 | Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 | Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I., II., III. IV. razreda; prevzeli mrličev v tu in inozemstvo; katefalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.

Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; venec iz umetnih cvetlic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetlic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pop birhmdoneevreg. i

Svoj k svojim!

Zaloga obuvala

v ulici Riborgo šte. 2.

Pozor okoličani in tukajšnji Slovenci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelano obuvalo.

Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Lovrenc Vodopivec.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. S58-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modreč, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov z: kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Pozor!

Častim si naznati slavn. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbjena manufakturim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počesčalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,

trgovec z manufakturim blagom.

Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!

Trgov.-obrtna registrirana zadruga z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent po 3,60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poročstvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadrugnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6,15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom polnočnice na čekovni račun šte. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Zanesljive osebe

se iščejo za razprodajo patentovanih novostij in izdelkov, ki so vsaki redni hiši potrebne.

— Konkurence izključene. —

Visoka provizija odnosno stalna plača od 120 do 150 K na mesec zagotovljena. Zastop se lahko ima tudi kot postransko opravilo.

Ponudbe na trdiko:

KLIMEŠ & Co, Praga 1134/II.